

Anioł w lwiej jamie

CZEŚĆ I: PRZEGLĄD

TEKST PRZEWODNI: Dn 6.

ZAKRES STUDIUM: Dn 5,31; Dn 6; 1 Sm 18,6-8; Mt 6,6; Dz 5,27-32, Mk 6,14-26, Hbr 11,35-38.

WPROWADZENIE: Dn 6 ukazuje wierność Daniela. Był on gotowy znaleźć się w lwiej jamie, byleby nie okazać się niewiernym w swojej więzi z Bogiem. W końcu jego wierność wobec Boga i lojalność wobec króla okazały się w całej pełni.

TEMATY LEKCJI

1. Wierność. Wbrew dekretowi zakazującemu zwracać się do jakiegokolwiek boga czy człowieka poza królem Daniel nadal modlił się zwrócony twarzą ku Jerozolimie. Choć mógł zamknąć okno i modlić się w ukryciu, postanowił nie iść na kompromis w kwestii wydawanego świadectwa. Jego poświęcenie dla prawdy liczyło się dla niego znacznie bardziej niż osobiste bezpieczeństwo.

2. Uwolnienie od zarzutów. W wyniku lojalności Daniela wobec Boga anioł Pański zamknął paszcze głodnych lwów. Daniel został ochroniony i oczyszczony z zarzutów przed królem i tymi, którzy usiłowali odebrać mu życie. Doświadczenie tego wyjątkowego Hebrajczyka na wygnaniu jest wzorcem ostatecznego oczyszczenia z zarzutów ludu Bożego, który przez wieki znosił sprzeciw i prześladowanie ze strony mocy zła.

ZASTOSOWANIE: Ambitni chrześcijańscy politycy często wskazują doświadczenie Daniela jako usprawiedliwienie dla swojego udziału w służbie publicznej. Jakim błogosławieństwem dla Kościoła i społeczeństwa byłoby to, gdyby każdy chrześcijański polityk i urzędnik publiczny naśladował Daniela w jego wierności wobec Boga!

CZEŚĆ II: KOMENTARZ

1. Wierność. Daniel był jednym z trzech rządców odpowiedzialnych za nadzór nad satrapami polegający na kontrolowaniu wykonania zleconych im zadań oraz przeglądaniu ich ksiąg rachunkowych w celu zapobieżenia ewentualnym stratom wpływów do skarbcza królewskiego oraz zapewnienia należytego funkcjonowania administracji imperium (Dn 6,2). Jak się okazuje, oszustwa i złe zarządzanie były problemem już w starożytności. Niektóre starożytne teksty z Bliskiego Wschodu świadczą, że na ówczesnych dworach panował duch współzawodnictwa, rywalizacji i intryg między mędrcami i doradcami, którzy często zwracali się do władcy z oskarżeniami przeciwko swoim rzeczywistym czy urojonym wrogom. Tak więc pod tym względem sytuacja na dworze króla Dariusza nie była wyjątkowa - zarządcy i satrapowie usiłowali pozbyć się niewygodnego zwierzchnika, Daniela. Zawisć mogła w tym także odgrywać znaczącą rolę, jako że Daniel został wyznaczony przez króla na stanowisko podobne do stanowiska premiera. W związku z tym powinniśmy także pamiętać, że uczciwość Daniela mogła być przeszkodą dla tych, którzy usiłowali nielegalnie powiększać swoje zyski wykorzystując zajmowane stanowisko w służbie publicznej. Wreszcie, ci skorumpowani urzędnicy mogli się zwrócić przeciwko Danielowi dlatego, że był Judejczykiem (Dn 6,13; por. Dn 3,12), a jako taki był wierny swemu Bogu a nich ich bogom.

Wbrew królewskiemu dekretowi Daniel nie zmienił swojej praktyki modlitewnej. Nadal modlił się trzy razy dziennie (por. Ps 55,18). W domu Daniela prawdopodobnie znajdował się pokój na piętrze. W oknie wychodzącym na zachód Daniel modlił się zwrócony ku Jerozolimie i ruinom świątyni. Podczas inauguracji świątyni Salomon pouczył Izraelitów, by modlili się zwróceniem twarzą ku świątyni (zob. 1 Krl 8,35.38.44.48). Wydaje się, że Dawid postępował zgodnie z tą zasadą (zob. Ps 5,8; 28,2). Jerozolima stała się ośrodkiem obecności Boga, gdyż tam znajdowała się świątynia. Zatem ten gest symbolizował poświęcenie się Jahwe - Bogu, który wybrał Jerozolimę jako miejsce, w którym złoży swoje imię. Ponadto Daniel liczył na odrodzenie Jerozolimy jako wypełnienie obietnicy przymierza (Jr 31; Ez 36). Daniel był jedynie obcym przybyszem w Babilonie, a Jerozolima pozostawała Jego rodzinnym miastem.

Tak więc pierwsze, o czym dowiadujemy się o Danielu z tej narracji, to jego zawodowa uczciwość jako wysokiego urzędnika imperium. Najpewniej Dariusz zatrudnił Daniela w swej służbie ze względu na jego nieposzlakowaną reputację królewskiego urzędnika. Uczciwość Daniela była oczywista nawet dla jego wrogów. W związku z tym warto zwrócić uwagę na dwa fakty. Po pierwsze, wrogowie Daniela przyznali, że nie mogli znaleźć nic przeciwko niemu w jego służbie dla króla: „Satrapowie zaś i ministrowie szukali w sprawach państwowych pozoru do skargi przeciwko Danielowi, lecz nie mogli znaleźć pozoru do skargi ani winy, gdyż był godny zaufania i nie stwierdzono u niego żadnego zaniedbania ani winy” (Dn 6,5). Po drugie, najbardziej intrygujące w spisku wrogów Daniela było to, iż postrzegali go jako lojalnego przede wszystkim wobec jego Boga.

Ta pobożność Daniela wskazuje, że żył on zgodnie ze swoją wiarą i otwarcie wyznawał swoje przekonania. Wszyscy wiedzieli, co liczy się dla niego najbardziej. Tak więc wrogowie postanowili uderzyć w sedno jego przekonań. Czyniąc to, nie spodziewali się, że daniel pójdzie na kompromis. Wiedzieli, że pozostanie wierny Bogu i wybierze śmierć. Daniel nie widział sprzeczności między pełnieniem swoich obowiązków urzędnika państwowego a służeniem prawdziwemu Bogu. Traktował swoją publiczną służbę wręcz jako okazję do przyniesienia chwały Bogu, który ostatecznie panuje nad wszystkimi ludźmi.

2. Uwolnienie od zarzutów. Najistotniejszym elementem narracji o Danielu w lwiej jamie jest fakt, iż Daniel został ocalony od lwów. To szczęśliwe zakończenie jest zgodne z innymi biblijnymi narracjami, takimi jak uratowanie przyjaciół Daniela w rozpalonym piecu czy odrodzenie Hioba. Ponadto jest zgodne z ogólną narracją *Biblii*, która kończy się usunięciem wszelkiego zła i ustanowieniem wiecznego królestwa Bożego. Uwolnienie Daniela od zarzutów wysuniętych przez jego wrogów wskazuje na ostateczne usprawiedliwienie ludu Bożego przedstawione w proroczej części *Księgi Daniela* (Dn 7–12). Nie znaczy to jednak, że każdy wierny przesładowany sługa Boży zostaje uratowany tak jak został uratowany Daniel. Mnóstwo męczenników na przestrzeni wieków wskazuje, że czasami Bóg dopuszcza, by Jego słudzy zapłacili najwyższą cenę za ich wierność, pozornie bez zwycięstwa po tej stronie nieba. Jednak uratowanie Daniela jest znakiem eschatologicznego usprawiedliwienia ludu Bożego i wskazuje, że Bóg ostatecznie pokona siły zła. Ten Bóg, który nie dopuścił, by lwy pożarły Daniela, w końcu na zawsze uciszy szatana, krwiożerczego lwa i oskarżyciela braci (1 P 5,8).

Wierność Daniela wobec Boga znalazła wyraz w jego lojalności wobec prawa Bożego. Kiedy ludzkie prawa były sprzeczne z prawem Bożym, Daniel bez wahania okazywał, któremu prawu należy być posłusznym ponad wszystko. Dekret został wydany zgodnie z prawem Medów i Persów, które „nie może być cofnięte” (Dn 6,9). Doszło do konfliktu między dwoma prawami roszczącymi sobie niezmienną, a konflikt ten osiągnie eschatologiczną skalę, kiedy mały róg będzie usiłował zmienić czasy i prawo (Dn 7). Zatem skoro prawo Medów i Persów nie mogło być zmienione, to co z prawem odzwierciedlającym charakter Boga? Konflikt między wiecznym prawem Boga a ludzką podróbką jest najważniejszym aspektem wielkiego konfliktu ukazanego w miniaturze doświadczenia Daniela. Jak Daniel był wierny państwu we wszystkim, w czym prawa państwowe nie były sprzeczne z prawem Bożym, tak nie wahał się okazać, któremu prawu jest posłuszny ponad wszystko.

Wierność Daniela została uwolniona od zarzutów przez Boga. Dariusz nie miał wątpliwości co do uczciwości Daniela, dlatego starał się usilnie znaleźć sposób, by obejść prawo imperium. W końcu król był zmuszony poddać się, choć miał szczerą nadzieję, że Bóg uratuje Daniela. Zgodnie z biblijną narracją, kamień zamykający wejście do jamy „król opieczętował (...) swoim sygnetem i sygnetami swoich dostojników” (Dn 6,18). To podwójne opieczętowanie miało zapewnić, że los Daniela jest przesądzony. Pewien komentator przekonująco sugeruje: „Oskarżyciele, którzy najpewniej byli obecni, domagali się opieczętowania jamy także sygnetami dostojników, aby wykluczyć możliwość, iż król wyśle ludzi, by uratować Daniela, natomiast sam król chciał się upewnić, że oskarżyciele Daniela nie będą próbowali pozbawić go życia, jeśli lwy go oszczędzą” (Leon J. Wood, *A Commentary on Daniel*, Grand Rapids 1973, s. 169).

Jednak oczyszczenie Daniela z zarzutów oznaczało potępienie tych, którzy knuli przeciwko niemu. Taki wynik jest ciemną ale nieuniknioną stroną oddalenia oskarżenia. Król rozkazał więc, by wrogowie Daniela zostali wrzuceni do tej samej lwiej jamy, do której wcześniej wrzucono Daniela. Niestety, w ich przypadku efekt był zdecydowanie odmienny. Współczesnym ludziom trudno pogodzić się z faktem, że król objął karę także rodziny spiskowców. Jednak król kierował się starożytną potworną praktyką karania także żon i dzieci za winy mężów i ojców. Bóg nic takiego nie nakazał. Bóg uratował Daniela od lwów, co dowodziło niewinności proroka we wszystkich sprawach dotyczących króla. Jednak ponad wszystko powinniśmy pamiętać, że nie tylko Daniel został oczyszczony z zarzutów. Także Bóg został oczyszczony z zarzutów wobec króla Dariusza. Król w końcu wyznał, że Bóg, który uratował Daniela, jest prawdziwym i żywym Bogiem: „Jego królestwo jest niezniszczalne i władza jego jest nieskończona” (Dn 6,27). Te słowa właściwie podsumowują narracyjną część księgi i wyrażają zasadnicze teologiczne przesłanie zawarte w części profetycznej.

CZEŚĆ III: ZASTOSOWANIE

„Droga młodzieży, co jest celem i sensem twojego życia? Czy ambitnie pragniecie wykształcenia, by zdobyć imię i pozycję w świecie? Czy macie myśli, których nie śmiecie wyrazić, iż pewnego dnia możecie osiągnąć szczyty intelektualnej wielkości oraz zasiąść w gronie doradców i ustawodawców, by przyczynić się do stanowienia praw państwowych? Nie ma nic złego w takich aspiracjach. Każdy z was może osiągnąć swój cel. Nie powinniście się zadowalać marnymi osiągnięciami. Mierzcie wysoko i nie szczydźcie trudu, by osiągnąć to, co zamierzycie” (Ellen G. White, *Poselstwo do młodzieży*, Warszawa 2011, s. 28).

1. Jakiego rodzaju urzędy publiczne, jeśli jakiegokolwiek, są zgodne z powołaniem chrześcijanina?
2. Gdzie należy nakreślić granicę między lojalnością wobec państwa a wiernością wobec Boga?
3. Skoro Daniel jest wzorem do naśladowania, jakie cztery cechy i postawy Daniela powinni naśladować politycy i urzędnicy publiczni? (Dn 6,10-11).